

MAASEUTU 2020

Näin varmistan hyvän rehuhygienian

Marja Kallioniemi ja Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
Gun Wirtanen ja Hannele Suvanto, Helsingin Yliopisto, Ruralia-instituutti

Webinaari 18.6.2019

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SeAMK

**Tätä kohdetta on
tuettu Manner-
Suomen maaseudun
kehittämishjelmast
a 2014-2020**

Tämä webinaari on osa
Kotieläinalalle kilpailukykyä
bioturvallisuudesta-hanketta

www.luke.fi/biosecurity

**Tätä kohdetta on tuettu Manner-Suomen
maaseudun kehittämishjelmasta
2014-2020**

**Kotieläinalalle kilpailukykyä
bioturvallisuudesta-hanke**

Suomen rajojen ulkopuolella tilanne eläintautien osalta on *hyvin erilainen*.

Ole tarkkana:

- * maahantuodut rehuerät,
- * ulkomaiset työntekijät
- * ulkomaan matkat.

Eläinten rehuja toimittavien yritysten positiivilista

Eläinten terveys ETT ry ja rehuteollisuus ylläpitävät eläinten rehuja toimittavien yritysten positiivilistaa.

”Positiivilista kotieläintilan tukena”, Maaseudun Tulevaisuus

1. Rehunvalmistajat, joilla rehuhygienia-asetuksen mukainen laadunvalvontasuunnitelma

2. Rehujen ja rehuraaka-aineiden tuojat

3. Rahtisekoittajat

- Listalla mainitut yritykset ovat vapaaehtoisesti osoittaneet riskinhallintakykynsä salmonellan osalta, jolloin maahantuoduista rehueristä tai rehujen raaka-aineista on otettu **salmonellanäytteet**.
- Lisäksi yrityksen rehunvalmistuksessa on noudatettu rehuhygienia-asetuksen mukaista laadunvarmistussuunnitelmaa (ETT, 2015).

Hyvän rehuhygienian säännöt pähkinäkuoressa

- Hanki eläinten rehut ETT ry:n positiivilistan toimittajalta.
- Varmistu, että ulkomailta tuotava rehu on tutkittu eläintautien ja salmonellan osalta.
- Ihmisten ruokajätteen syöttäminen tuotantoeläimille on kiellettyä koko EU:n alueella.
- Estä haittaeläinten, kuten villilintujen tai rottien pääsy rehuun ja rehuvarastoon. Estä jyrsojen pesiytyminen tuotantorakennusten läheisyyteen siistimällä ympäristö. Salmonellavaara!
- Huolehdi rehuvaraston siisteydestä ja eläinten juomaveden hyvästä laadusta. Tutkituta juomaveden laatu säännöllisesti.

Puhdasta ja turvallista ruokaa eläimille

- Suomessa mm. useat tuotantosopimukset, eläinten hyvinvointikorvaus, salmonellavakuutus edellyttävät, että rehut hankitaan ETT:n positiivilistalla olevalta rehuntoimittajilta.
- **Huolehdi!**
  - Eläinten uloste ei saa päästä saastuttamaan rehua tai juomavettä.
  - Rehun säilytyspaikka pitää suojata linnuilta ja jyrsijöiltä, sillä ne voivat levittää salmonellaa rehuun.
  - Linnuille ei saa olla istumapaikkoja rehuvarastossa varastoitavan rehun tai eläinten syöntipaikan yläpuolella. (ETT, 2012)
  - Rehuvarastot ja -siilot kannattaa täyttää siten, että rehuauton kuljettajan ei tarvitse mennä rehuvarastoon tai eläintilaan sisään (Ruoho, 2017).
  - Jos eläimet osallistuvat näyttelyyn tai kilpailuun, on suositeltavaa ottaa mukaan omat rehut ja ruokintavälineet (Evira, 2017).

Eläinten rehujen maahantuonti: ohjeet Eläinten terveys ry

- Ennen tuontia tulee ottaa **yhteyttä Ruokaviraston rehuvalvontaan**, josta saa tietoa tuonnille asetetuista viranomaisvaatimuksista.
- Ulkomaisen myyjän kanssa kannattaa sopia **kauppaehdoissa**: jos salmonellaa esiintyy erässä, ostaja voi palauttaa rehuerän tai tuote käsitellään Ruokaviraston hyväksymällä tavalla myyjän kustannuksella.
- Ennen maahantuodun rehuerän käyttöönottoa rehusta otetaan salmonellanäyte tai näytteet Ruokaviraston näytteenotto-ohjeen mukaisesti. Rehuerä on tutkimuksen ajan karanteenissa.
  - Tuoja vastaa, jos rehun mukana kulkeutuu Suomeen jotain tautia.
- Salmonellanäytteet tutkitaan Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa tai laboratoriossa, jossa on käytössä akkreditoitu menetelmä salmonellan tutkimiseksi rehuista. Jos rehunäytteet ovat negatiivisia salmonellan osalta, rehuja voidaan käyttää rehuna salmonellatutkimustodistus kannattaa säilyttää.

Salmonella ja rehut

- Salmonellatartunnan jälkeen eläintilalta vaadittavat toimenpiteet ovat niin järeitä, että salmonellavakuutus on eläintilalle välttämätön.
- Olli Ruoho, ETT ry:

Suurin osa salmonellatartunnoista tulee tiloille rehuvaraston, ruokintalaitteiden tai juoma-altaiden kautta, kun linnut tai jyrsijät ovat päässeet saastuttamaan eläinten rehun. (Mälkiä, 2018)

Salmonella ja rehut

- Maahantuoduista korkean valkuaispitoisuuden rehuista todetaan salmonellaa useita kertoja vuoden aikana. Nämä rehuerät joko käsitellään bakteerin tuhoamiseksi tai palautetaan lähtömaahan. (Ylhäinen, 2017)
- Valkuaisraaka-aine-eristä n. 7% on salmonella saastuttamia, yleisimmin soija-, rypsi- tai rapsirouhe.
- Salmonella säilyy toimintakykyisenä esimerkiksi rehuvarastossa ja eläinsuojan pölyssä, (Ruokavirasto, 2019) mutta tuhoutuu yli +70 - +75 celsiusasteen lämpötilassa. (Ruokavirasto, 2019) (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, 2019)

Salmonella ja lainsäädäntö

- Kansallisen salmonellan omavalvontaohjelman tavoitteena on säilyttää salmonellan esiintyminen siipikarjaparvissa, naudoissa ja sioissa alle 1 % vuositasolla eläinlajikohtaisesti. (MMM, 2009)
- Suomalainen lainsäädäntö luokittelee salmonellan vastustettavaksi eläintaudiksi naudoilla, sioilla, kalkkunoilla, broilereilla ja munintakanoilla.
- Kun tilakoot ovat kasvaneet, ovat salmonellatartunnan aiheuttamat vahingotkin isoilla eläintiloilla mittavia: bakteerin häätäminen eläintilalta vaatii paljon työtä, aiheuttaa kustannuksia ja kestää oman aikansa. (Mälkiä, 2018)
  - 60 lehmän pihatto: saneerausikulut n. 100 000 e
  - tuhannen emakon porsastuotanto: saneerausikulut n. 900 000 e (Tirkkonen, 2018)

Salmonella maatiloilla

- Viime vuosi oli hankala salmonellavuosi

Kiitokset kuulijoille!

